

Заданні абласной віктарыны па жыцці і творчасці І.Мележа

Паважаныя ўдзельнікі віктарыны! Выберыце і адзначце правільны варыянт адказу.

Прозвішча, імя, імя па бацьку ўдзельніка, час выканання задання

1. Якія з ніжэйпералічаных дат адпавядаюць гадам жыцця і творчасці Івана Паўлавіча Мележа?

- а) 1921—1976;
- б) 1917—1995;
- в) 1914—1978;
- г) 1912—1995;
- д) 1930—1984.

2. «Ёсць у кожнага свой, мілы сэрцу куток, які з бегам гадоў не толькі не цьмее ў памяці, а становіцца як бы яснейшым, даражэйшым... куток нашага маленства», – з любоўю і цеплынёй сказана І.Мележам пра родныя мясціны. Назавіце іх.

- а) Вёска Пількаўшчына Мядзельскага раёна Мінскай вобласці.
- б) Вёска Глінішчы Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці.
- в) Вёска Саматэвічы Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці.
- г) Вёска Карма Добрушкага раёна Гомельскай вобласці.

3. Паводле сацыяльнага паходжання І.Мележ належыць да:

- а) сялян
- б) рабочых
- в) інтэлігенцыі
- г) духавенства
- д) дваран

4. І.Мележ меў адукацыю:

- а) пачатковую
- б) незакончаную сярэднюю
- в) сярэднюю
- г) вышэйшую
- д) аспірантура

5. Асноўнай прафесіяй І.Мележа была:

- а) журналістыка
- б) выкладчыцка-педагагічная дзейнасць
- в) навуковая дзейнасць
- г) выкладчыцка-педагагічная дзейнасць ў спалучэнні з навуковай
- д) чыноўніцка-пісьменніцкая дзейнасць (праца ў Саюзе пісьменнікаў БССР)

6. І. Мележ:

- а) меў ганаровае званне народнага пісьменніка Беларусі
- б) меў ганаровае званне народнага паэта Беларусі
- в) меў ганаровае званне народнага артыста Беларусі

- г) меў ганаровае званне заслужанага настаўніка Беларусі
- д) не меў ніякага ганаровага звання, звязанага з творчасцю, культурай і адукацыйна-асветніцкай дзейнасцю

7. Асноўнай галіной творча-пісьменніцкай дзейнасці ў І.Мележа з'яўлялася:

- а) паэзія
- б) проза
- в) драматургія
- г) мемуарыстыка
- д) літаратурная крытыка

8. І.Мележ з'яўляўся лаўрэатам:

- а) Дзяржаўнай прэміі (рэспубліканскай і агульнасаюзнай) і Ленінскай прэміі (вышэйшай дзяржаўнай прэміі СССР)
- б) Нобелеўскай прэміі
- в) Ганкураўскай прэміі
- г) Пулітцараўскай прэміі

9. І.Мележ пачаў сур'ёзную (сталую) творчую дзейнасць у:

- а) 1920-х гг.
- б) 1930-х гг.
- в) 1940-х гг.
- г) 1950-х гг.
- д) 1960-х гг.

10. Першай сур'ёзнай мастацкай рэччу (аповяданнем, аповесцю, для паэта – паэмай ці зборнікам), своеасаблівым мастацкім дэбютам, крокам у “вялікую” літаратуру стала (стаў) для І.Мележа:

- а) аповяданне “На скрыжаванні”
- б) аповяданне “Павел прыехаў”
- в) аповяданне “У завіруху”
- г) аповесць “Дом пад сонцам”
- д) аповесць “Таварышы”

11. Самай вядомай мастацкай рэччу І.Мележа, своеасаблівай візітнай карткай для яго як пісьменніка (паэта) стала (стаў):

- а) аповяданне "На скрыжаванні"
- б) раманная трылогія "Палеская хроніка"
- в) раман "Мінскі напрамак"
- г) п'еса "Дні нараджэння"

12. Усе мары гэтага героя І. Мележа звязаны з уласнай зямлёй: «Кеб з таго кавалка, што каля цагельні, дасталося б. То б надзел буў!». Завуць гэтага персанажа:

- а) Міхал
- б) Васіль Дзяцел
- в) Аліндарка
- г) Лявон Бушмар
- д) Пятрок Багацька

13. Першай спробай працы І.Мележа ў галіне буйной эпічнай формы (рамана) стаў твор:

- а) «Подых навальніцы»
- б) «Завеі, снежань...»
- в) «Мінскі напрамак»
- г) «Гарачы жнівень»
- д) «Людзі на балоце»

14. Якія з ніжэйпералічаных дат адпавядаюць гадам жыцця І.Мележа ў Бугуруслане?

- а) 1942—1943;
- б) 1944—1945;
- в) 1943—1944;
- г) 1942—1944.

15. Як увайшоў у жыццё І.Мележа гэты далёкі заволжскі горад?

- а) Апынуўся ў Бугуруслане пасля лячэння ў шпіталі; працаваў ваенруком у педінстытуце і адначасова вучыўся завочна ў гэтай навучальнай установе. Тут ён пазнаёміўся са сваёй будучай жонкай Лідзіяй Пятровай, з якой у 1946 годзе ажаніўся.
- б) Працаваў у адной са школ, дзе пазнаёміўся са сваёй будучай жонкай, з якой у 1943 годзе ажаніўся.

16. Якія гады адпавядаюць гадам жыцця І.Мележа ў Сходні?

- а) 1943—1944;
- б) 1942—1944;
- в) 1942—1943;
- г) 1944—1945.

17. У якім годзе было апублікавана першае апавяданне І.Мележа?

- а) 1944;
- в) 1948;
- б) 1946;
- г) 1947.

18. Якая назва першага апавядання І.Мележа?

- а) «У завіруху»;
- б) «Вераснёвыя ночы»;
- в) «Сустрэча»;
- г) «У гарах дажджы»;
- д) «Па дарозе»;
- е) «Досвіткі».

19. Сярод лепшых ранніх твораў І.Мележа літаратуразнаўцамі называецца апавяданне, напісанае на аўтабіяграфічным матэрыяле – даваеннай службы аўтара ў войску. Якая назва гэтага апавядання?

- а) «У гарах дажджы»;
- б) «Сустрэча»;

- в)«У завіруху»;
- г)«Таварыш»;
- д)«Вераснёвыя ночы»;
- е)«Па дарозе ».

20. «У гэтай кнізе нічога выдуманнага. У ёй толькі тое, што было са мной асабіста ці з людзьмі. Гэта фактычна першая мая кніга», — так глядзеў на яе сам аўтар, нягледзячы на тое, што выдадзена яна была ўжо пасля яго смерці, у 1977 годзе. Якая назва гэтай кнігі?

- а)«Мінскі напрамак »;
- б)«Абеліск »;
- в)«Першая кніга»;
- г)«Дажыць да світання»;
- д)«Людзі на балоце»;
- е)«Жыццёвыя клопаты»;
- ё)«Птушкі і гнёзды».

21. Асноўная частка літаратурна-крытычных прац І.Мележа змешчана ў кнізе, адзначанай Дзяржаўнай прэміяй БССР. Гэта:

- а)“Праўдай адзінай”
- б)“Звенні”
- в)“І сняцца сны аб Беларусі...”
- г)“Жыццёвыя клопаты”
- д)“Доўгая дарога дадому”

22. Назавіце час, адлюстраваны ў рамане «Людзі на балоце» І. Мележа.

- а)Першая сусветная вайна, грамадзянская вайна, калектывізацыя
- б)Рэвалюцыйныя падзеі 1917 года, грамадзянская вайна
- в)Пярэдадзень калектывізацыі і сама калектывізацыя
- г)Вялікая Айчынная вайна
- д)Пасляваеннае дзесяцігоддзе (1945-1955)

23. Галоўная праблема рамана «Людзі на балоце» І.Мележа:

- а)Каханне
- б)Барацьба за ахову прыроды
- в)Жыццё людзей у час вялікіх сацыяльных зрухаў (калектывізацыя, яе ход, адмоўныя і станоўчыя бакі)
- г)Барацьба з фашыстамі
- д)Філасофска-анталагічныя пошукі

24. Хто з названых ніжэй герояў “Палескай хронікі” І. Мележа выступаў за калектывізацыю:

- а)Сарока
- б)Васіль Дзяцел
- в)Апейка
- г)Яўхім Глушак
- д)Пракоп-лясун

25. Цэнтральнай сюжэтнай лініяй у “Палескай хроніцы” І.Мележа з’яўляецца лінія:

- а)Апейкі
- б)Міканора Дамеціка
- в)Васіля і Ганны
- г)Хадоські
- д)сям’і Глушакоў (Карчоў)

26. Якія мясціны Беларусі апеў І.Мележ у сваёй творчасці?

- а)Цэнтральную Беларусь
- б)Беларускае Палессе
- в)Заходнюю Беларусь
- г)Віцебшчыну
- д)Магілёўшчыну

27. Гэта адзін з самых паэтычных жаночых вобразаў беларускай літаратуры XX ст, увасабленне годнасці і гордасці. Але гэта гераіня вымушана пайсці замуж за нялюбага. У творы гераіня параўноўваецца з грушай: “Як тая груша, цвіла ў гэта лета...”

Укажыце назву твора, яго аўтара, імя гэтай геріні

- а)Палеская хроніка” І.Мележа. Ганна Чарнушка
- б)Майка Раўбіч “Каласы... “Ул. Караткевіча
- в)Волечка Нявада “Пошукі будучыні” К. Чорнага.
- г)Зоська “Раскіданае гняздо” Купалы
- д)Бандароўна Купалы

28. Якую назву мае другі раман «Палескай хронікі»?«Людзі на балоце»;

- а)«Завеі, снежань»;
- б)«У палескай глушы»;
- в)«На ростанях»;
- г)«Подых навальніцы»;
- д)«У глыбі Палесся»;

29.Што стала матэрыялам мастацкага асэнсавання І.Мележа ўпершай і другой кнізе «Палескай хронікі»?

- а)Жыццё палескай вёскі ў пярэдадзень і ў час так званай «сацыялістычнай перабудовы» яе.
- б)Жыццё палескай вёскі ў час грамадзянскай вайны і ў перыяд калектывізацыі.
- в)Жыццё палескай вёскі ў перыяд рэвалюцыйных падзей 1917 года, грамадзянскую
- г)вайну, пярэдадзень і час здзяйснення калектывізацыі.

30. Якія раманы «Палескай хронікі» засталіся недапісанымі, толькі ў накідах?

- а)«Людзі на балоце»;
- б)«Праўда вясны»;
- в)«Подых навальніцы»;
- г)«Завеі, снежань»;
- д)«У палескай глушы»;
- е)«У глыбі Палесся»;
- ё)«За асакою бераг».

31. Пра якога героя, любуючыся ім, піша аўтар «Палескай хронікі»: «Рукі, душа яго прагнулі працы»?

- а) Міканора;
- б) Хоню;
- в) Васіля;
- г) Халімона;
- д) Яўхіма;
- е) Апейку.
- ё) Сцяпана.

32. Каму з герояў «Палескай хронікі» належаць наступныя думкі- разважанні: «Уся сіла чалавека – у зямлі, і сіла ўся, і радасць. Няма зямлі – няма, лічы, і чалавека»?

- а) Яўхіму;
- б) Апейку;
- в) Сцяпану;
- г) Васілю;
- д) Хоню;
- е) Ганне;
- ё) Міканору;
- ж) Халімону;
- з) Хадосьцы.

33. Якая ўдала знойдзеная дэталёўка у апісанні партрэта Васіля Дзятла дапамагае пісьменніку ўказаць на супярэчлівасць, дваістасць яго характару?

- а) Васпаватасць твару;
- б) панурыя ўпартыя губы;
- в) розныя вочы: адно, «як вада, светлае, а другое, як жалудок»;
- г) калматая, не то русыявая, не то цёмная чупрына.

34. Вызначце адносіны аўтара да Васіля Дзятла.

- а) І. Мележ малюе свайго героя з любоўю, сімпатыяй.
- б) І. Мележ ідэалізуе свайго героя, пазбаўляе адмоўных рыс характару.
- в) І. Мележ малюе свайго героя з любоўю і сімпатыяй, і разам з тым не хавае адмоўных якасцей яго характару.

35. Замест шматкроп'я ўстаўце імя гераіні «Палескай хронікі», змест вобраза якой так растлумачаны самім аўтарам: «У ... адбілася маё ўяўленне пра шчасце, пра каханне, пра самаахвярнасць. У гэтым вобразе і маё разуменне чалавечага гонару».

36. Ці пагаджаецца вы з меркаваннямі І. Мележа ў тым, што, «аддаўшы» Ганну за Яўхіма, аўтар паграшыў супраць логікі развіцця гэтага характару?

- а) Так; б) Не.

37. Каму з крытыкаў належаць наступныя словы: «Усё лепшае, што ёсць у нашым

народзе, нясе Ганна»?

- а) Я. Брылю;
- б) А. Адамовічу;
- в) В. Каваленку;
- г) Ф. Куляшову.

38. На якіх вобразах своеасабліва вырашаецца ў «Палескай хроніцы» праблема сапраўднай вартасці чалавека і яго асабістага шчасця?

- а) Міканора;
- б) Васіля Дзятла;
- в) Халімона Глушака;
- г) Башлыкова;
- д) Яўхіма Глушака;
- е) Хоні.

39. Каму з арганізатараў калектывізацыі на Палессі найбольш сімпатызуе аўтар «Палескай хронікі»?

- а) Міканору;
- б) Галенчыку;
- в) Апейку;
- г) Дубадзелу;
- д) Башлыкову;
- е) Харчаву.

40. Вызначце адносіны аўтара да калектывізацыі на Палессі.

- а) Ухваляе надта паспешлівую гатоўнасць калектывізатараў «павярнуць жыццё на новы лад».
- б) Асуджае калектывізацыю сталінскага тыпу, якая праводзілася сілавымі метадамі.

Адказы

- 1.а)
- 2.б)
- 3.а)
- 4.д)
- 5.д)
- 6.а)
- 7.б)
- 8.а)
- 9.в)
- 10.в)
- 11.б)
- 12.б)
- 13.в)
- 14.а)
- 15.а)
- 16.а)
- 17а)
- 18.в)
- 19.а)
- 20.в)
- 21.г)
- 22..в)
- 23.в)
- 24.в)
- 25.д)
- 26.б)
- 27.а)
- 28.г)
- 29.а)
- 30.б)ё)
- 31.в)
- 32.г)

33.в)

34.в)

35.Ганна

36.б)

37.б)

38.в),д)

39.в)

40.б).